

Literatura ACTA MEDICINAE 15/2023 Praktický lékař

- 2 **Poruchy interakce trávicího ústrojí a mozku – nový pohled na funkční gastrointestinální poruchy**
doc. MUDr. Bohumil Seifert, Ph.D. Ústav všeobecného lékařství, 1. LF UK, Praha
- 2 **Cestovatelské průjmy**
PharmDr. Karel Vašut, Ph.D. Ústav aplikované farmacie, Farmaceutická fakulta MU, Brno
- 2 **Pacient s chronickým srdečním selháním**
MUDr. Renáta Aiglová, Ph.D. Centrum pro diagnostiku a léčbu srdečního selhání, I. interní klinika – kardiologická, Fakultní nemocnice Olomouc
- 2 **Essentiale – kardiometabolické riziká MAFLD: důležité úvahy pro klinickou prax**
doc. MUDr. Peter Minárik, PhD., MSc., MPH
Biomedicínske centrum, Slovenská akadémia vied; Onkologický ústav sv. Alžbety, II. Rádiologická klinika LF UK a OÚSA |
Inštitút prevencie a intervencie, Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety v Bratislave
- 3 **Moderní přístup k virovým infekcím při epidemii a mimo ni**
MUDr. Hana Fojtů Odborný léčebný ústav Paseka, PNE ambulance, Uničov
- 3 **Možnosti léčby demence a poruch chování v seni**
doc. MUDr. Iva Holmerová, Ph.D. Centrum pro studium dlouhověkosti a dlouhodobé péče při Fakultě humanitních studií UK
a Gerontologické centrum, Praha
MUDr. Martina Nováková Centrum pro studium dlouhověkosti a dlouhodobé péče při Fakultě humanitních studií UK
a Centrum následné péče FN v Motole, Praha
- 3 **Psychofarmaka a jejich rizika**
PharmDr. Ivana Tašková Oddělení klinické farmacie Psychiatrická nemocnice Bohnice, Praha
- 4 **Konzultace s pacientem s nejasnými příznaky jako příležitost pro aplikaci klíčových hodnot a principů všeobecného praktického lékařství**
MUDr. Martin Seifert Kabinet praktického lékařství, 3. LF UK, Ústav všeobecného lékařství, 1. LF UK, Praha
- 4 **Kuřák v ordinaci – jak mu pomoci?**
prof. MUDr. Eva Králíková, CSc. Centrum pro závislé na tabáku III. interní kliniky 1. LF UK a VFN; Ústav hygieny
a epidemiologie
1. LF UK a VFN, Praha
- 4 **Jak aktivní má být praktický lékař v diagnostice a léčbě osteoporózy?**
prof. MUDr. Vladimír Palička, CSc. Osteocentrum, Fakultní nemocnice a Lékařská fakulta UK v Hradci Králové
- 4 **Doporučená očkování u seniorů ve všeobecné praxi**
prof. MUDr. Eva Topinková, CSc. Geriatrická klinika 1. LF UK a VFN, Praha
- 5 **Jak zlepšit vzdělávání praktických lékařů**
MUDr. Jáchym Bednář všeobecný praktický lékař, školitel, Katedra všeobecného praktického lékařství, IPVZ, Praha
- 5 **Metamizol a jeho pozice v léčbě bolesti**
MUDr. Marek Hakl, Ph.D. Centrum léčby bolesti, Medicinicare, s. r. o., Brno
- 5 **Postavení octenidinu mezi ostatními antiseptiky se zaměřením na dutinu ústní**
doc. MUDr. Jiří Slíva, Ph.D. Ústav farmakologie, 3. LF UK, Praha
- 5 **Význam fixní kombinace paracetamolu s tramadolem v léčbě bolesti – léčba chronické bolesti**
doc. MUDr. Jiří Slíva, Ph.D. Ústavy farmakologie, 2. a 3. LF UK, Praha
- 6 **Suplementace hořčičku u diabetiků a u pacientů s inzulinovou rezistencí a prediabetem**
MUDr. Jarmila Křížová, Ph.D. III. interní klinika VFN a 1. LF UK, Praha
- 6 **Dermatitis desiccativa, dermatóza přicházející s podzimem**
MUDr. Veronika Myjavcová Kožní ambulance Chrudim, s. r. o.

Poruchy interakce trávicího ústrojí a mozku – nový pohled na funkční gastrointestinální poruchy

doc. MUDr. Bohumil Seifert, Ph.D. Ústav všeobecného lékařství, 1. LF UK, Praha

- 1 Drossman, D.: Functional gastrointestinal disorders: history, pathophysiology, clinical features and Rome IV. *Gastroenterology*, 2016, 50016-5085(16)00223-7.
- 2 Heidelbaugh, J. – Hungin, P.; Rome IV Primary Care Committee: *Functional Gastrointestinal Disorders for Primary Care and Non-GI Clinicians*. Rome Foundation, 2016. Dostupné z: <https://romeonline.org/product/rome-iv-functional-gastrointestinal-disorders-for-primary-care-and-non-gi-clinicians-first-edition/>, vyhledáno 27. 7. 2023.
- 3 Drossman, D. A. – Hassler, W. L.: Rome IV–functional GI disorders: disorders of gut-brain interaction. *Gastroenterology*, 2016, 150, s. 1257–1261.
- 4 Agreus, L., et al.: Irritable bowel syndrome and dyspepsia in the general population: overlap and lack of stability over time. *Gastroenterology*, 1995, 109, s. 671–680.
- 5 Sperber, A. D., et al.: Worldwide prevalence and burden of functional gastrointestinal disorders, result of Rome Foundation Global Study. *Gastroenterology*, 2021, 160, s. 99–114
- 6 Aziz, I., et al.: The prevalence and impact of overlapping ROME IV-diagnosed functional gastrointestinal disorders on somatization, quality of life, and healthcare utilization: a cross-sectional general population study in three countries. *Am J Gastroenterol*, 2018, 113, s. 86–96.
- 7 Ford, A. C., et al.: Functional dyspepsia. *Lancet*, 2020, 396, s. 1689–1702.
- 8 Rubin, G. – Berendsen, A. – Crawford, M., et al.: The expanding role of primary care in cancer control. *Lancet Oncol*, 2015, 16, s. 1231–1272.
- 9 Fijten, G. H.: The incidence and outcome of rectal bleeding in general practice. *Fam Pract*, 1993, 10, s. 283–287.
- 10 Seifert, B. – Tacheci, I. – Bureš, J. – Lukáš, M.: *Dráždivý tračník. Doporučené diagnostické a terapeutické postupy pro všeobecné praktické lékaře*. SVL ČLS JEP, 2019, Praha, s. 1–15.
- 11 Kok, L., et al.: Application of the ROME III criteria is not likely the number of unnecessary referrals for colonoscopy in primary care. *Am J Gastroenterol*, 2013, 25, s. 568–574.
- 12 Ford, A. C. – Talley, N. J. – Spiegel, B. M., et al.: Effect of fibre, antispasmodics, and peppermint oil in the treatment of irritable bowel syndrome: systematic review and meta-analysis. *BMJ*, 2008, 337, s. a2313.

Cestovatelské průjmy

PharmDr. Karel Vašut, Ph.D. Ústav aplikované farmacie, Farmaceutická fakulta MU, Brno

- 1 SÚKL: Farmakoterapeutické informace SÚKL 2011/4. Dostupné z: <https://www.sukl.cz/sukl/farmakoterapeuticke-informace>, vyhledáno 23. 1. 2023.
- 2 Aloji, M. – Mennini, M.: Efficacy of gelatin tannate for acute diarrhea in children: a systematic review and meta-analysis. *J Comp Eff Res*, 2019, 8, s. 91–102.
- 3 Beneš, J., et al.: *Infekční lékařství*. Praha, Galén, 2009.
- 4 Kent, A. – Banks, M.: Pharmacological management of diarrhea. *Gastroenterol Clin North Am*, 2010, 39, s. 495–507.
- 5 Riddle, M. S. – DuPont, H. L. – Connor, B. A.: ACG clinical guideline: diagnosis, treatment, and prevention of acute diarrheal infections in adults. *Am J Gastroenterol*, 2016, 111, s. 602–622.
- 6 Riddle, M. S. – Connor, B. A. – Beeching, N. J., et al.: Guidelines for the prevention and treatment of travelers' diarrhea: a graded expert panel report. *J Travel Med*, 2017, 24, suppl. 1, s. S57–S74.
- 7 Kucic, C. J. – Martin, G. L. – Sortor, B. V.: Common intestinal parasites. *Am Fam Physician*, 2004, 69, s. 1161–1168.
- 8 SPC Carbosorb. Dostupné z: <https://www.sukl.cz/modules/medication/detail.php?code=0000982&tab=texts>, vyhledáno 15. 3. 2023.
- 9 SPC Smecta. Dostupné z: <https://www.sukl.cz/modules/medication/detail.php?code=0132573&tab=texts>, vyhledáno 15. 3. 2023.
- 10 SPC Hidrasec. Dostupné z: <https://www.sukl.cz/modules/medication/detail.php?code=0192698&tab=texts>, vyhledáno 15. 3. 2023.
- 11 Tasectan. Dostupné z: <https://www.pilulka.cz/tasectan-250mg-10sacku/pribalovy-letak>, vyhledáno 15. 3. 2023.
- 12 SPC Imodium. Dostupné z: <https://www.sukl.cz/modules/medication/detail.php?code=0260570&tab=texts>, vyhledáno 15. 3. 2023.
- 13 SPC Reasec. Dostupné z: <https://www.sukl.cz/modules/medication/detail.php?code=0030652&tab=texts>, vyhledáno 15. 3. 2023.
- 14 Ambrožová, H.: Pacient s průjmem v ordinaci praktického lékaře; příčiny a řešení. *Med praxi*, 2021, 18, s. 236–242.
- 15 SPC Endiaron. Dostupné z: <https://www.sukl.cz/modules/medication/detail.php?code=0229191&tab=texts>, vyhledáno 15. 3. 2023.
- 16 SPC Ercefuryl. Dostupné z: <https://www.sukl.cz/modules/medication/detail.php?code=0214593&tab=texts>, vyhledáno 15. 3. 2023.
- 17 SPC Normix. Dostupné z: <https://www.sukl.cz/modules/medication/detail.php?code=0225543&tab=texts>, vyhledáno 15. 3. 2023.
- 18 SPC Lacidofil. Dostupné z: <https://www.sukl.cz/modules/medication/detail.php?code=0010554&tab=texts>, vyhledáno 15. 3. 2023.
- 19 SPC Entero. Dostupné z: <https://www.sukl.cz/modules/medication/detail.php?code=0010504&tab=texts>, vyhledáno 15. 3. 2023.
- 20 SPC Hylak. Dostupné z: <https://www.sukl.cz/modules/medication/detail.php?code=0223200&tab=texts>, vyhledáno 15. 3. 2023.

Pacient s chronickým srdečním selháním

MUDr. Renáta Aiglová, Ph.D. Centrum pro diagnostiku a léčbu srdečního selhání, I. interní klinika – kardiologická, Fakultní nemocnice Olomouc

- 1 Málek, F. – Melenovský, V. – Krejčí, J., et al.: Stanovisko výboru České asociace srdečního selhání ČKS k organizaci ambulancí srdečního selhání. *Cor Vasa*, 2020, 62, s. 309–313.
- 2 Málek, F. – Veselý, J. – Pudil, R., et al.: Souhrn Doporučených postupů Evropské kardiologické společnosti pro diagnostiku a léčbu srdečního selhání z roku 2021. *Cor Vasa*, 2022, 64, s. 121–162.
- 3 Málek, F. – Táborský, M.: Optimalizace léčby s použitím základních léků u pacientů se srdečním selháním se sníženou ejekční frakcí (HFrEF). Jak uplatňujeme nové poznatky v klinické praxi? Překlad dokumentu připravený Českou kardiologickou společností. *Cor Vasa*, 2022, 64, s. 441–454.
- 4 Gheorghade, M. – Vaduganathan, M. – Fonarow, G. C., et al.: Rehospitalization for heart failure: problems and perspectives. *J Am Coll Cardiol*, 2013, 61, s. 391–403.
- 5 Chun, S. – Tu, J. V. – Wijeyesundera, H. C., et al.: Lifetime analysis of hospitalizations and survival of patients newly admitted with heart failure. *Circ Heart Fail*, 2012, 5, s. 414–421.
- 6 Joynt, K. E. – Jha, A. K.: Who has higher readmission rates for heart failure, and why? Implications for efforts to improve care using financial incentives. *Circ Cardiovasc Qual Outcomes*, 2011, 4, s. 53–59.
- 7 Solomon, S. D. – Dobson, J. – Pocock, S., et al.: Influence of nonfatal hospitalization for heart failure on subsequent mortality in patients with chronic heart failure. *Circulation*, 2007, 116, s. 1482–1487.
- 8 Stewart, S. – Horowitz, J. D.: Home-based intervention in congestive heart failure: long-term implications on readmission and survival. *Circulation*, 2002, 105, s. 2861–2866.
- 9 Blue, L. – Lang, E. – McMurray, J. J., et al.: Randomised controlled trial of specialist nurse intervention in heart failure. *BMJ*, 2001, 323, s. 715–718.
- 10 Stromberg, A. – Martensson, J. – Fridlund, B., et al.: Nurse-led heart failure clinics improve survival and self-care behaviour in patients with heart failure: results from a prospective, randomised trial. *Eur Heart J*, 2003, 24, s. 1014–1023.
- 11 Bashshur, R. L. – Shannon, G. W. – Smith, B. R., et al.: The empirical foundations of telemedicine interventions for chronic disease management. *Telemed J E Health*, 2014, 20, s. 769.
- 12 Ponikowski, P. – Voors, A. A. – Anker, S. D., et al.: 2016 ESC Guidelines for the diagnosis and treatment of acute and chronic heart failure: The Task Force for the diagnosis and treatment of acute and chronic heart failure of the European Society of Cardiology (ESC) developed with the special contribution of the Heart Failure Association (HFA) of the ESC. *Eur Heart J*, 2016, 37, s. 2129–2200.
- 13 Koehler, F. – Koehler, K. – Deckwart, O., et al.: Efficacy of telemedical interventional management in patients with heart failure (TIM-HF2): a randomised, controlled, parallel-group, unmasked trial. *Lancet*, 2018, 392, s. 1047–1057.

Essentiale – kardiometabolické riziká MAFLD: důležité úvahy pro klinickou praxi

doc. MUDr. Peter Minárik, PhD., MSc., MPH

Biomedicínske centrum, Slovenská akadémia vied; Onkologický ústav sv. Alžbety, II. Rádiologická klinika LF UK a OÚSA | Inštitút prevencie a intervencie, Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety v Bratislave

- 1 Xian, Y. X. – Weng, J. P. – Xu, F.: MAFLD vs. NAFLD: shared features and potential changes in epidemiology, pathophysiology, diagnosis, and pharmacotherapy. *Chin Med J*, 2021, 134, s. 8–19.
- 2 Younossi, Z. – Anstee, Q. M. – Marietti, M., et al.: Global burden of NAFLD and NASH: Trends, predictions, risk factors and prevention. *Nat Rev Gastroenterol Hepatol*, 2018, 15, s. 11–20.
- 3 Chalasani, N. – Younossi, Z. – Lavine, J. E., et al.: The diagnosis and management of nonalcoholic fatty liver disease: practice guidance from the American Association for the Study of Liver Diseases. *Hepatology*, 2018, 67, s. 328–357.
- 4 Yki-Jarvinen, H.: Non-alcoholic fatty liver disease as a cause and a consequence of metabolic syndrome. *Lancet Diabetes Endocrinol*, 2014, 2, s. 901–910.
- 5 Huang, T. D. – Behary, J. – Zekry, A.: Non-alcoholic fatty liver disease (NAFLD): A review of epidemiology, risk factors, diagnosis and management. *Intern Med J*, 2020, 50, s. 1038–1047.
- 6 Younossi, Z. M. – Koenig, A. B. – Abdelatif, D., et al.: Global epidemiology of nonalcoholic fatty liver disease metaanalytic assessment of prevalence, incidence, and outcomes. *Hepatology*, 2016, 64, s. 73–84.
- 7 Byrne, C. D. – Targher, G.: NAFLD: a multisystem disease. *J Hepatol*, 2015, 62, s. S47–S64.
- 8 Chalasani, N. – Younossi, Z. – Lavine, J. E., et al.: The diagnosis and management of non-alcoholic fatty liver disease: Practice Guideline by the American Association for the Study of Liver Diseases, American College of Gastroenterology, and the American Gastroenterological Association. *Hepatology*, 2012, 55, s. 2005–2023.
- 9 Riazzi K. – Azhari, H. – Charette, J. H., et al.: The prevalence and incidence of NAFLD worldwide: a systematic review and meta analysis. *Lancet Gastroenterol Hepatol*, 2022, 7, s. 851–861.
- 10 Sanyal, A. J.: NASH: A global health problem. *Hepatal Res*, 2011, 41, s. 670–674.
- 11 Younossi, Z. – Tacke, F. – Arrese, M., et al.: Global perspectives on nonalcoholic fatty liver disease and nonalcoholic steatohepatitis. *Hepatology*, 2019, 69, s. 2672–2682.
- 12 Eslam, M. – Sanyal, A. J. – George, J.: MAFLD: a consensus-driven proposed nomenclature for metabolic associated fatty liver disease. *Gastroenterology*, 2020, 158, s. 1999–2014.
- 13 Eslam, M. – Newsome, P. N. – Anstee, Q. M., et al.: A new definition for metabolic associated fatty liver disease: an international expert

- consensus statement. *J Hepatol*, 2020, 73, s. 202–209.
- 14 Fouad, Y. – Waked, I. – Bollipo, S., et al.: What's in a name? Renaming NAFLD to MAFLD. *Liver International*, 2020, 40, s. 1254–1261.
 - 15 Donghee, K. – Konyon, P. – Sandhu, K. K., et al.: Metabolic dysfunction-associated fatty liver disease is associated with increased all-cause mortality in the United States. *J Hepatol*, 2021, 75, s. 1284–1291.
 - 16 Huang, Q. I. – Zou, X. – Wen, X., et al.: NAFLD or MAFLD: Which has closer association with all cause and cause specific mortality? Results From NHANES III. *Front Med*, 2021, 8, 693507.
 - 17 Friedman, S. L. – Neuschwander-Tetri, B. A. – Rinella, M., et al.: Mechanisms of NAFLD development and therapeutic strategies. *Nat Med*, 2018, 24, s. 908–922.
 - 18 Eslam, M. – Newsome, P. N. – Sarin, S. K., et al.: A new definition for metabolic dysfunction associated fatty liver disease: An international expert consensus statement. *J Hepatol*, 2020, 73, s. 202–209.
 - 19 Budd, J. – Cusi, K.: Role of agents for the treatment of diabetes in the management of nonalcoholic fatty liver disease. *Curr Diab Rep*, 2020, 20, s. 59.
 - 20 Adams, L. A. – Lymp, J. F. – Sauver, J. S., et al.: The natural history of nonalcoholic fatty liver disease: a population-based cohort study. *Gastroenterology*, 2005, 129, s. 113–121.
 - 21 Targher, G. – Byrne, C. D. – Lonardo, A., et al.: Non-alcoholic fatty liver disease and risk of incident cardiovascular disease: A meta-analysis. *J Hepatol*, 2016, 65, s. 589–600.
 - 22 Long, M. T. – Zhang, X. – Xu, H., et al.: Hepatic fibrosis associates with multiple cardiometabolic disease risk factors: The Framingham Heart Study. *Hepatology*, 2021, 73, s. 548–559.
 - 23 Gundermann, K. J. – Kuenker, A. – Kuntz, E., et al.: Activity of essential phospholipids (EPL) from soybean in liver diseases. *Pharmacol Rep*, 2011, 63, s. 643–659.
 - 24 Hussein, J. S.: Cell membrane fatty acids and health. *Int J Pharm Pharm Sci*, 2013, 5, s. 38–46.
 - 25 Gundermann, K. J., et al.: Essential phospholipids in fatty liver: a scientific update. *Clin Exp Gastroenterol*, 2016, 9, s. 105–117.
 - 26 Dajani, A. I. – Popovic, B.: Essential phospholipids for nonalcoholic fatty liver disease associated with metabolic syndrome. A systematic review and network meta-analysis. *J Clin Cases*, 2020, 8, s. 5235–5249.
 - 27 Dajani, A. I. – AbuHammour, A.: Agents for the treatment of fatty liver disease: focus on essential phospholipids. *Drugs Ther Perspect*, 2021, 37, s. 249–264.
 - 28 Ivashkin, V. T. – Maevskaya, M. V. – Shirokova, E. N., et al.: Correlation of objective endpoints and subjective patient reported outcomes in NAFLD treatment with essential phospholipids: real world data based on pooled analysis of observational studies. *Drugs Real World Outcomes*, 2021, 8, s. 369–382.

Moderní přístup k virovým infekcím při epidemii a mimo ni

MUDr. Hana Fojtů Odborný léčebný ústav Paseka, PNE ambulance, Uničov

- 1 Bencko, V. – Šima, P. – Vannucci, L.: Historie infekčních nemocí – nekončící příběh. *Praktický lékař*, 2021, 101, s. 2.
- 2 Beran, J. – Havlík, J. *Chřipka*. Maxdorf, Praha, 2005, s. 175.
- 3 Karen, I. – Kolek, V. – Matoušková, M., et al.: Doporučené diagnostické a terapeutické postupy pro všeobecné praktické lékaře – Antibiotická terapie respiračních, močových a kožních infekcí v ordinaci všeobecného praktického lékaře. Novelizace 2018. Dostupné z: <https://www.svl.cz/files/files/Doporuocene-postupy/2017/DP-Antibioticka-terapie-2018.pdf>, vyhledáno 23. 8. 2023.
- 4 Kolář, M.: *Respirační infekce a jejich léčba*. Maxdorf, Praha, 2016.
- 5 Kolek, V., et al.: *Pneumologie*. Maxdorf, Praha, 2011.
- 6 Maďar, R.: *Očkování a cestovní medicína*. 2023.
- 7 www.uzis.cz, www.mzcr.cz, www.szu.cz

Možnosti léčby demence a poruch chování v seni

doc. MUDr. Iva Holmerová, Ph.D. Centrum pro studium dlouhověkosti a dlouhodobé péče při Fakultě humanitních studií UK a Gerontologické centrum, Praha

MUDr. Martina Nováková Centrum pro studium dlouhověkosti a dlouhodobé péče při Fakultě humanitních studií UK a Centrum následné péče FN v Motole, Praha

- 1 Lukášová, M. – Hradilová, A., et al.: *Ochrana práv seniorů v institucích s důrazem na osoby s demencí*. Kancelář veřejného ochránce práv, Brno, 2014, s. 1–119.
- 2 Holmerová, I. – Baláčková, N. – Baumanová, M., et al.: *Strategie České alzheimerovské společnosti P-PA-IA*. Česká alzheimerovská společnost, 2020, Praha, s. 1–13.
- 3 NAPAN – Národní akční plán pro Alzheimerovu nemoc: a období onemocnění 2020–2030. MZD ČR, Praha, 2021, s. 1–86. Dostupné z: <https://www.reformapsychiatrie.cz/sites/default/files/2021-07/NAPAN-2020-2030.pdf>, vyhledáno 9. 7. 2023.
- 4 National Action Plan for Alzheimer's Disease and Other Similar Diseases 2020–2030. Ministry of Health of the Czech Republic, Praha, 2021, s. 1–89. Dostupné z https://www.reformapsychiatrie.cz/sites/default/files/2021-07/NAPAD-2020-2030_FINAL_final-cs-en-R-C.pdf, vyhledáno 9. 7. 2023.
- 5 MZ ČR, Zdraví 2030: *Strategický rámec rozvoje péče o zdraví v České republice do roku 2030*. Ministerstvo zdravotnictví ČR, Praha, 2020.

Psychofarmaka a jejich rizika

PharmDr. Ivana Tašková Oddělení klinické farmacie Psychiatrická nemocnice Bohnice, Praha

- 1 GBD 2019 Mental Disorders Collaborators. Global, regional, and national burden of 12 mental disorders in 204 countries and territories, 1990–2019: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2019. *Lancet Psychiatry*, 2022, 9, s. 137–150.
- 2 Wittchen, H. U. – Jacobi, F. – Rehm, J., et al.: The size and burden of mental disorders and other disorders of the brain in Europe 2010. *Eur Neuropsychopharmacol*, 2011, 21, s. 655–679.
- 3 COVID-19 Mental Disorders Collaborators: Global prevalence and burden of depressive and anxiety disorders in 204 countries and territories in 2020 due to the COVID-19 pandemic. *Lancet*, 2021, 398, s. 1700–1712.
- 4 Thompson, L. – McCabe, R.: The effect of clinician-patient alliance and communication on treatment adherence in mental health care: a systematic review. *BMC Psychiatry*, 2012, 12, s. 87.
- 5 Faraone, S. V.: Interpreting estimates of treatment effects: implications for managed care. *PT*, 2008, 33, s. 700–711.
- 6 El-Mallakh, P. – Findlay, J.: Strategies to improve medication adherence in patients with schizophrenia: the role of support services. *Neuropsychiatr Dis Treat*, 2015, 11, s. 1077–1090.
- 7 Raboch, J., et al.: *Doporučené postupy psychiatrické péče IV. Psychiatrické společnosti ČLS JEP*. 2014.
- 8 Tiitonen, J. – Taipale, H. – Mehtälä, J., et al.: Association of antipsychotic polypharmacy vs monotherapy with psychiatric rehospitalization among adults with schizophrenia. *JAMA Psychiatry*, 2019, 76, s. 499–507.
- 9 Hefner, G. – Shams, M. E. – Unterecker, S., et al.: Inflammation and psychotropic drugs: the relationship between C-reactive protein and antipsychotic drug levels. *Psychopharmacology*, 2016, 233, s. 1695–1705.
- 10 Švancer, P. – Kopeček, M.: Přehled farmakokinetických faktorů ovlivňujících sérové koncentrace klozapinu a vlastní pozorování. *Psychiatrie*, 2019, 23.
- 11 Tašková, I.: Terapeutické monitorování psychofarmak z pohledu klinického farmaceuta: doporučení versus praxe. *Remedia*, 2020, 31.
- 12 Janů, L. – Racková, S.: Nežádoucí a vedlejší účinky psychofarmak. *Solen Psychiatr pro Praxi*, 2006, 2, s. 64–65.
- 13 Taylor, D., et al.: *The Maudsley Prescribing Guidelines in Psychiatry*. Londýn, Wiley Blackwell, 2018.
- 14 Mohr, P., et al.: *Klinická psychofarmakologie*. Praha, Maxdorf/Jessenius, 2017.
- 15 De Leon, J. – Sanz, E. J. – De Las Cuevas, C.: Data from the World Health Organization's Pharmacovigilance Database supports the prominent role of pneumonia in mortality associated with clozapine adverse drug reactions. *Schizophr Bull*, 2020, 46, s. 1–3.
- 16 Wijdicks, F. M. E.: Neuroleptic malignant syndrome. Databáze UpToDate, 2023, www.uptodate.com.
- 17 Strawn, J. – Keck, P. – Caroff, S.: Neuroleptic malignant syndrome. *AM J Psychiatry*, 2007, 164, s. 870–876.
- 18 Kales, H. C. – Kim, H. M. – Zivin, K., et al.: Risk of mortality among individual antipsychotics in patients with dementia. *Am J Psychiatry*, 2012, 169, s. 71–79.
- 19 Huhn, M. – Nikolakopoulou, A. – Schneider-Thoma, J., et al.: Comparative efficacy and tolerability of 32 oral antipsychotics for the acute treatment of adults with multi-episode schizophrenia: a systematic review and network meta-analysis. *Lancet*, 2019, 394, s. 939–951.
- 20 Cunningham Owens, D.: *A Guide to the Extrapyramidal Side-Effects of Antipsychotic Drugs* (2nd ed.). Cambridge, Cambridge University Press, 2014, DOI: 10.1017/CBO9781139149112.
- 21 Dayabandara, M. – Hanwella, R. – Ratnatunga, S., et al.: Antipsychotic-associated weight gain: management strategies and impact on treatment adherence. *Neuropsychiatric Disease and Treatment*, 2017, s. 2231–2241.
- 22 Svačina, S.: *Metabolické účinky psychofarmak*. Praha, Triton, 2004.
- 23 Masopust, J.: Sledování tělesného zdraví u pacientů se závažnými neorganickými duševními poruchami (psychózy, bipolární porucha, depresivní porucha). Psychiatrická společnost ČLS JEP. 2020. Dostupné z: <https://postupy-pece.psychiatrie.cz/images/pdf/Sledovani-telesneho-zdravi-u-pacientu-se-zavaznymi-duševnimi-poruchami.pdf>, vyhledáno 7. 6. 2023.
- 24 Stahl, M. S.: (2013). *Stahl's Essential Psychopharmacology: Neuroscientific Basis and Practical Applications*. Cambridge, Cambridge University Press, 2013.
- 25 SUJKL. Dodávky a jiná hodnocení. Dostupné z: <https://www.sukl.cz/dodavky-a-jina-hodnoceni>, vyhledáno 7. 6. 2023.
- 26 Fujáková, M. – Kopeček, M.: Antidepressiva – od teorie k praxi. *Klin Farmakol Farm*, 2012, 26, s. 29–37.
- 27 Arroll, B. – Elley, C. R. – Fishman, T., et al.: Antidepressants versus placebo for depression in primary care. *Cochrane Database Syst Rev*, 2009, 3, CD007954.
- 28 Stahl, S.: *Antidepressants. Stahl's essential psychopharmacology: neuroscientific basis and practical application*. New York, Cambridge University Press, 2013, s. 285–369.
- 29 Mohr, P.: Serotoninový syndrom – diagnostika, terapie, prevence. *Psych Praxi*, 2001, 3, s. 117–120.
- 30 Prokeš, M. – Sučopár, J.: Serotoninový syndrom: co bychom o něm měli vědět. *Med Praxi*, 2014, 11, s. 226–230.
- 31 Gregorová, J. – Tašková, I.: *Antikoagulační terapie*. Praha, Maxdorf, 2022.
- 32 Drugs and Lactation Database (LactMed®). Bethesda (MD): National Institute of Child Health and Human Development; 2006. Dostupné z: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK501922/>
- 33 Janicak, P. G.: Bipolar disorder in adults and lithium: pharmacology, administration, and management of side effects. Databáze UpToDate, 2023, www.uptodate.com.
- 34 Sarai, S. K. – Mekala, H. M. – Lippmann, S.: Lithium suicide prevention: a brief review and reminder. *Innov Clin Neurosci*, 2018, 15, s. 30–32.
- 35 Hiemke, C. – Bergemann, N. – Clement, H. W., et al.: Consensus Guidelines for Therapeutic Drug Monitoring in Neuropsychopharmacology: Update 2017. *Pharmacopsychiatry*, 2018, 51, s. 9–62.
- 36 Shine, B. – McKnight, R. F. – Leaver, L., et al.: Long-term effects of lithium on renal, thyroid, and parathyroid function: a retrospective analysis of laboratory data. *Lancet*, 2015, 386, s. 461–468.
- 37 Nath, M. – Gupta, V.: Mood Stabilizers. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island, Stat Pearls Publishing, 2023, PMID: 32310601.
- 38 Bendz, H. – Schön, S. – Attman, P. O., et al.: Renal failure occurs in chronic lithium treatment but is uncommon. *Kidney Int*, 2010, 77, s. 219–224.
- 39 Close, H. – Reilly, J. – Mason, J. M., et al.: Renal failure in lithium-treated bipolar disorder: a retrospective cohort study. *PLoS One*, 2014, 9, s. e90169.

- 40 SPC Lithium carbonicum. SÚKL, www.sukl.cz.
- 41 Baillon, S. F. – Narayana, U. – Luxenberg, J. S., et al.: Valproate preparations for agitation in dementia. *Cochrane Database Syst Rev*, 2018, 10, CD003945.
- 42 Tašková, I., et al.: *Psychofarmaka v kazuistikách*. Praha, Maxdorf Jeseňius, 2021.
- 43 Valproate: Drug Information. LexiComp. Databáze UpToDate, www.uptodate.com.
- 44 Carbamazepin: Drug Information. LexiComp. Databáze UpToDate, www.uptodate.com.
- 45 Ho, Ch. C.: Trigeminal neuralgia. Databáze UpToDate, 2023, www.uptodate.com.
- 46 SPC Lamotigin. SÚKL, www.sukl.cz.
- 47 Meehan, A. D. – Humble, M. B. – Yazarloo, P., et al.: The prevalence of lithium-associated hyperparathyroidism in a large Swedish population attending psychiatric outpatient units. *J Clin Psychopharmacol*, 2015, 35, s. 279–285.
- 48 Verrotti, A. – D'Egidio, C. – Mohn, A., et al.: Weight gain following treatment with valproic acid: pathogenetic mechanisms and clinical implications. *Obes Rev*, 2011, 12, s. e32–43.

Konzultace s pacientem s nejasnými příznaky jako příležitost pro aplikaci klíčových hodnot a principů všeobecného praktického lékařství

MUDr. Martin Seifert Kabinet praktického lékařství, 3. LF UK, Ústav všeobecného lékařství, 1. LF UK, Praha

- 1 Dostupné z: <https://www.woncaeurope.org/page/our-core-values>, vyhledáno 13. 8. 2023.
- 2 Dirkwager, A. J. – Verhaak, P. F.: Patients with persistent medically unexplained symptoms in general practice: characteristics and quality of care. *BMC Fam Pract*, 2007, 8, s. 33.
- 3 Löwe, B. – Andresen, V. – Van den Bergh, O., et al.: Persistent SOMATIC symptoms ACROSS diseases – from risk factors to modification: scientific framework and overarching protocol of the interdisciplinary SOMACROSS research unit (RU 5211). *BMJ Open*, 2022, 12, s. e057596.
- 4 Olde Hartman, T. C. – Blankenstein, A. H. – Molenaar, B., et al.: NHG Standaard SOLK. [NHG Guideline on medically unexplained symptoms (MUS)]. *Huisarts Wet*, 2013, 56, s. 222–230.
- 5 Rosendal, M., et al.: Danish clinical Guidelines DSM: Functionale disorders. 2015. Přeloženo do angličtiny z dánského originálu Funktionelle lidelser vydaného 2013. Dostupné z: <https://vejledningers.dsam.dk/media/files/10/clinical-guideline-functional-disorders-dsam-2013.pdf>, vyhledáno 13. 8. 2023.
- 6 Seifert, M. – Šebela, A.: Pacienti s medicínsky nevysvětlitelnými příznaky v ordinaci praktického lékaře. *Praktický lékař*, 2022, 102, s. 103–121.
- 7 Seifert, M. – Večeřová-Procházková, A. – Stackeová, D. – Kabát, J. – Jandourková, D.: *Funkční a persistentní tělesné potíže: psychosomatický přístup. Doporučený postup SVL ČLS JEP*. První vydání, 2023, Praha. V tisku.
- 8 Woivalin, T. – Krantz, G. – Mäntyranta, T., et al.: Medically unexplained symptoms: perceptions of physicians in primary health care. *Fam Pract*, 2004, 21, s. 199–203.

Kuřák v ordinaci – jak mu pomoci?

prof. MUDr. Eva Králíková, CSc. Centrum pro závislé na tabáku III. interní kliniky 1. LF UK a VFN; Ústav hygieny a epidemiologie

1. LF UK a VFN, Praha

- 1 Csémy, L. – Dvořáková, Z. – Fialová, A., et al.: *Národní výzkum užívání tabáku a alkoholu v České republice 2022 [NAUTA]*. SZÚ, 2023, s. 1–68. Dostupné z: https://szu.cz/wp-content/uploads/2023/05/NAUTA_2022.pdf, vyhledáno 17. 7. 2023.
- 2 Mravčík, V. – Chromynová, P. – Grohmannová, K., et al.: *Zpráva o tabákových, nikotinových a souvisejících výrobcích v České republice 2021*. Úřad vlády ČR, Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti, Praha, 2021, s. 1–169. Dostupné z: https://www.drogy-info.cz/data/obj_files/33573/1121/Zprava_o_tabakovych_nikotinovyh_vyrobcich_v_CR_2021_fin.pdf, vyhledáno 17. 7. 2023.
- 3 Králíková, E. – Zvolská, K. – Štěpánková, L. – Pánková, A.: Doporučení pro léčbu závislosti na tabáku. *Čas Lék Čes*, 2022, 161, s. 33–43. Dostupné z: <https://www.sltz.cz/media/document/79bee9694f7b9bd-f14eafaf8f20b392.pdf>, vyhledáno 17. 7. 2023.
- 4 Králíková, E. – Aschermann, M. – Dvořák, V., et al.: *Léčba závislosti na tabáku, klinicky doporučený postup*. ÚZIS, Praha, 2022, s. 1–124. Dostupné z: <https://kdp.uzis.cz/index.php?pg=kdp&id=56>, vyhledáno 17. 7. 2023.
- 5 Štátný, B. – Králíková, E. – Seifert, B., et al.: *Doporučené diagnostické a terapeutické postupy pro všeobecné praktické lékaře. Léčba závislosti na tabáku v ordinaci všeobecného praktického lékaře*. Novelizace 2022. CDP-PL, Praha, s. 1–16. Dostupné z: <https://www.svl.cz/files/files/Doporucene-postupy/2020/DP-Tabak.pdf>, vyhledáno 17. 7. 2023.
- 6 Rigotti, N. A. – Benowitz, N. L. – Prochaska, J., et al.: Cytisine for smoking cessation: a randomized clinical trial. *JAMA*, 2023, 330, s. 152–160.

Jak aktivní má být praktický lékař v diagnostice a léčbě osteoporózy?

prof. MUDr. Vladimír Palička, CSc. Osteocentrum, Fakultní nemocnice a Lékařská fakulta UK v Hradci Králové

- 1 Palička, V.: Osteoporóza a role praktických lékařů v její diagnostice a léčbě. I: Epidemiologie, incidence a diagnostika. *Bulletin Sdružení praktických lékařů ČR*, 2023, 33/1, s. 37–41.
- 2 Palička, V.: Osteoporóza a role praktických lékařů v její diagnostice a léčbě. II: Primární a sekundární osteoporóza. *Bulletin Sdružení praktických lékařů ČR*, 2023, 33/2, s. 27–31.
- 3 Palička, V.: Osteoporóza a role praktických lékařů v její diagnostice a léčbě. III: Terapie osteoporózy. *Bulletin Sdružení praktických lékařů ČR*, 2023, 33/3, s. 20–26, 2023.
- 4 Pikner, R. – Šanca, O. – Němec, P. – Švagr, M. – Hejduk, K. – Palička, V. – Rosa, J., et al.: Osteoporotické zlomeniny, provedení DXA a léčba v období 1 roku před až 1 roku po zlomenině. Data z Národního registru hrazených zdravotních služeb za roky 2016–2019. *Clin Osteol*, 2021, 26, s. 168.
- 5 Willers, C. – Norton, N. – Harvey, N. C., et al.: Osteoporosis in Europe: a compendium of country-specific reports. *Arch Osteoporos*, 2022, 17, s. 1–129.
- 6 Watts, N. B.: The Fracture Risk Assessment Tool (FRAX®): Applications in clinical practice. *Journal of Women's Health*, 2011, s. 525–531.
- 7 Společnost pro metabolická onemocnění skeletu ČLS JEP. Dostupné z: www.smos.cz.
- 8 Rosa, J. – Palička, V. – Býma, S.: Osteoporóza: Doporučené diagnostické a terapeutické postupy pro všeobecné praktické lékaře. Dostupné z: <https://smos.cz/doporucene-postupy/>, vyhledáno 2. 8. 2023.
- 9 Pikner, R. – Němec, P. – Palička, V., et al.: Fracture Liaison Services: Program koordinované sekundární prevence osteoporotických zlomenin. *Clinical Osteology*, 2021, 26, s. 119–132.
- 10 Populační program včasného zachytu osteoporózy v ČR. 2023. Dostupné z: <https://www.vzp.cz/poskytovatele/informace-pro-praxi/populacni-program-casneho-zachytu-osteoporozy>, vyhledáno 2. 8. 2023.

Doporučená očkování u seniorů ve všeobecné praxi

prof. MUDr. Eva Topinková, CSc. Geriatrická klinika 1. LF UK a VFN, Praha

- 1 Nnaji, C. A. – Owoyemi, A. J. – Amaechi, U. A., et al.: Taking stock of global immunisation coverage progress: the gains, the losses and the journey ahead. *Int Health*, 2021, 13, s. 653–657.
- 2 World Health Organization. Immunization agenda 2030. A global strategy to leave no one behind. IA2030. Dostupné z: www.immunizationagenda2030.org.
- 3 2021: the beginning of a new era of immunisations? *Lancet*, 2021, 397, s. 1519, doi.org/10.1016/S0140-6736(21)00900-4.
- 4 Očkovací kalendář pro dospělé – podle věku. Česká vakcinologická společnost ČLS JEP. 2019. Dostupné z: https://vakcinace.eu/data/files/downloads/ockovaci_kalendar_dospdsdatem.pdf, vyhledáno 19. 9. 2023.
- 5 Weinberger, B. (ed.): Vaccines for older adults: current practices and future opportunities. *Interdiscip Top Gerontol Geriatr*, 2020, 43, s. 98–112. Dostupné z: <https://karger.com/books/book/361/Vaccines-for-Older-Adults-Current-Practices-and>, vyhledáno 19. 9. 2023.
- 6 Muscente, F. – De Caterina, R.: Causal relationship between influenza infection and risk of acute myocardial infarction: pathophysiological hypothesis and clinical implications. *Eur Heart J*, 2020, 22, suppl. E, s. E68–E72.
- 7 Carro, A.: The impact of influenza vaccination on cardiovascular diseases. *Eur Heart J Suppl*, 2023, 25, suppl. A, s. A25–A30.
- 8 MacIntyre, C. R. – Mahimbo, A. – Moa, A. M., et al.: Influenza vaccine as a coronary intervention for prevention of myocardial infarction. *Heart*, 2016, 102, s. 1953–1956.
- 9 Ciszewski, A.: Cardioprotective effect of influenza and pneumococcal vaccination in patients with cardiovascular diseases. *Vaccine*, 2018, 36, s. 202–206.
- 10 Madar, R.: Chřipka – významná příčina morbidit a mortality populace. *Remedia*, 2015, 25, s. 370–372.
- 11 Jágrová, Z.: Chřipka. 14. Hradecké vakcinologické dny, 2019. Dostupné z: <https://vyvoj.vakcinace.eu/storage/files/prednasky/2019/15.pdf>, vyhledáno 21. 9. 2023.
- 12 McElhaney, J. E., et al.: The immune response to influenza in older humans: beyond immune senescence. *Immunity Ageing*, 2020, 17, s. 10.
- 13 Fountoulaki, K. – Tsioudras, S. – Polyzogopoulou, E., et al.: Beneficial effects of vaccination on cardiovascular events: Myocardial infarction, stroke, heart failure. *Cardiology*, 2018, 141, s. 98–106.
- 14 Dušek, L.: Aktualita o očkování v datech NZIS o kapacitách a činnosti praktických lékařů. 17. kongres primární péče. Praha, 2023. Dostupné z: https://mhconsulting.cz/kongres/160/detail-program?date_id=all&sal=all, vyhledáno 19. 9. 2023.
- 15 Doporučení České vakcinologické společnosti ČLS JEP k očkování proti chřipce. 28. 6. 2023. Dostupné z: <https://vakcinace.eu/doporučení-a-stanoviska/doporučení-ceske-vakcinologicke-spolecnosti-cls-jep-k-ockovani-proti-chripce-3>, vyhledáno 19. 9. 2023.
- 16 Net, P. – Colrat, F. – Nascimento Costa, M., et al.: Estimating public health and economic benefits along 10 years of Fluzone® High Dose in the United States. *Vaccine*, 2021, 39, suppl. 1, s. A56–A69.
- 17 Kozáková, J., et al.: Invazivní pneumokokové onemocnění v České republice v roce 2020. *Zprávy ČEM (SZÚ, Praha)*, 2021, 30, s. 115–120.
- 18 Kozáková, J.: Surveillance pneumokokových onemocnění v ČR a vliv očkování na epidemiologii pneumokokových onemocnění. 15. Hradecké vakcinologické dny 2019. Dostupné z: <https://vyvoj.vakcinace.eu/storage/files/prednasky/2019/21.pdf>, vyhledáno 21. 9. 2023.
- 19 Zdraví 2030. Strategický rámec rozvoje péče o zdraví v ČR do roku 2030. MZ ČR. Analytická studie. Dostupné z: <https://zdravi2030.mzcr.cz/>, vyhledáno 21. 9. 2023.
- 20 Doporučení České vakcinologické společnosti ČLS JEP pro očkování proti pneumokokovým onemocněním. 21. 12. 2022. Dostupné z: <https://vakcinace.eu/doporučení-a-stanoviska/doporučení-ceske-vakcinologicke-spolecnosti-cls-jep-pro-ockovani-proti-pneumokokovym-onemocnenim>.

- ovani-proti-pneumokokovym-onemocnenim, vyhledano 19. 9. 2023.
- 21 Shirley, M.: 20-valent pneumococcal conjugate vaccine: A review of its use in adults. *Drugs*, 2022, 82, s. 989–999.
 - 22 Chlíbeček, R.: Argumenty proč očkovat seniory proti pneumokokové infekci. Argumentační banka. Česká vakcinologická společnost. Dostupné z: <https://www.vakcinace.eu/>, vyhledáno 19. 9. 2023.
 - 23 Kobayashi, M. – Farrar, J. L. – Gierke, R., et al.: Use of 15-valent pneumococcal conjugate vaccine and 20-valent pneumococcal conjugate vaccine among U.S. adults: Updated Recommendations of the Advisory Committee on Immunization Practices – United States, 2022. *MMWR Morb Mortal Wkly Rep*, 2022, 71, s. 109–117, doi: <http://dx.doi.org/10.15585/mmwr.mm7104a1>.
 - 24 Doporučení České vakcinologické společnosti ČLS JEP pro očkování proti onemocnění covid-19. 29. 6. 2023. Dostupné z: <https://vakcinace.eu/doporuceni-a-stanoviska/doporuceni-ceske-vakcinologicke-spolecnosti-cls-jep-cvs-k-ockovani-proti-onemocneni-covid-19-2>, vyhledáno 19. 9. 2023.
 - 25 Chlíbeček, R.: Doporučená očkování seniorů. *Remedia*, 2019. Dostupné z: www.remedia.cz/Clanky/Prehledy-nazory-diskuze/Doporucena-ockovani-senioru/6-F-2Hh.magarticle.aspx, vyhledáno 19. 9. 2023.
 - 26 Lal, H. – Cunningham, A. L. – Godeaux, O., et al.: Efficacy of an adjuvanted herpes zoster subunit vaccine in older adults. *N Engl J Med*, 2015, 372, s. 2087–2096.
 - 27 Cunningham, A. L. – Lal, H. – Kovac, M., et al.: Efficacy of the herpes zoster subunit vaccine in adults 70 years of age or older. *N Engl J Med*, 2016, 375, s. 1019–1032.
 - 28 Savić, M. – Penders, Y. – Shi, T., et al.: Respiratory syncytial virus disease burden in adults aged 60 years and older in high-income countries: A systematic literature review and meta-analysis. *Influenza Other Respir Viruses*, 2023, 17, s. e13031.
 - 29 Walsh, E. E. – Pérez Marc, G., et al.: RENOIR Clinical Trial Group. Efficacy and safety of a bivalent RSV prefusion F vaccine in older adults. *N Engl J Med*, 2023, 388, s. 1465–1477.
 - 30 MZČR, dostupné z: <https://onemocneni-aktualne.mzcr.cz/covid-19>, vyhledáno 21. 9. 2023.

Jak zlepšit vzdělávání praktických lékařů

MUDr. Jáchym Bednář všeobecný praktický lékař, školitel, Katedra všeobecného praktického lékařství, IPVZ, Praha

- 1 Pereira Gray, D. J. – Sidaway-Lee, K. – White, E., et al.: Continuity of care with doctors – a matter of life and death? A systematic review of continuity of care and mortality. *BMJ Open*, 2018, 8, e021161.
- 2 Basu, S. – Berkowitz, S. A. – Phillips, R. L., et al.: Association of primary care physician supply with population mortality in the United States. *JAMA Intern Med*, 2019, 179, s. 506–514.
- 3 Bělobrádek, J. – Šídlo, L. – Philipp, T.: Školitelé v oboru všeobecné praktické lékařství – změny regionální sítě v Česku v letech 2017–2021. *Praktický Lékař*, 2023, 103, s. 84–91.
- 4 Bednář, J.: Leonardo kurzy v ČR a SR – pozvánka na kurz LEVEL 1 v Bratislavě, 21.–23. 5. 2020. *Practicus*, 2020, 1, s. 32. Dostupné z: <https://www.practicus.eu/file/a7bd5175cca6e18027b5574d26bfb763/65/Practicus-01-2020.pdf>, vyhledáno 23. 7. 2023.
- 5 Bezdíčková, L. – Bednář, J. – Urbančíková, J.: Specializační příprava v oboru všeobecné praktické lékařství. *Practicus*, 2023, 2, s. 5. Dostupné z: <http://www.practicus.eu/file/9377ef4214d03109e6b7240607a6eac3/148/Practicus2023-02-br.pdf>, vyhledáno 23. 7. 2023.
- 6 Bezdíčková, L.: Představení krajských zástupců pro školení SVL ČLS JEP. *Practicus*, 2023, 3, s. 6. Dostupné z: <http://www.practicus.eu/file/b709817b1c8bd210a1deaf0cb88a9dda/150/Practicus2023-03-br.pdf>, vyhledáno 23. 7. 2023.
- 7 Bednář, J.: Leonardo kurz Level 1: 11.–13. 5. 2023. Bratislava – Hotel Color, reflexe účastníků kurzu. *Practicus*, 2023, 6, s. 30. Dostupné z: <http://www.practicus.eu/file/b448eee9e8664865af0be2fb9e35796e/155/Practicus2023-06-br.pdf>, vyhledáno 23. 7. 2023.
- 8 Dostupné z: <https://euract.woncaeurope.org/>, vyhledáno 23. 7. 2023.
- 9 Rezidenční místa pro lékařská povolání. MZ ČR. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/category/veda-a-lekarska-povolani/rezidenncni-mista-lekari/>, vyhledáno 23. 7. 2023.

Metamizol a jeho pozice v léčbě bolesti

MUDr. Marek Hakl, Ph.D. Centrum léčby bolesti, Medicinicare, s. r. o., Brno

- 1 Jasička, A. – Mašlanka, T. – Jaroszewski, J. J.: Pharmacological characteristics of metamizole. *Pol J Vet Sci*, 2014, 17, s. 207–214.
- 2 Nikolova, I. – Voynikov, Y. – Tencheva, J., et al.: Metamizole: A review profile of A well-known, 'for gotten' drug. Part I: Pharmaceutical and nonclinical profile. *Biotechnol Biotechnol Eq*, 2012, 26, s. 3329–3337.
- 3 Miljković, M. – Rancić, N. – Dragojević-Simić, V., et al.: Metamizole for postoperative pain: PRO's and CON's. *Proceedings* 69–77.

Postavení octenidinu mezi ostatními antiseptiky se zaměřením na dutinu ústní

doc. MUDr. Jiří Slíva, Ph.D. Ústav farmakologie, 3. LF UK, Praha

- 1 Slee, A. M. – O'Connor, J. R.: In vitro antiplaque activity of octenidine dihydrochloride (WIN 41464-2) against preformed plaques of selected oral plaque-forming microorganisms. *Antimicrob Agents Chemother*, 1983, 23, s. 379–384.
- 2 Kodedová, M. – Sychrová, H.: Synthetic antimicrobial peptides of the halictines family disturb the membrane integrity of *Candida* cells. *Biochim Biophys Acta Biomembr*, 2017, 1859, s. 1851–1858.
- 3 EPAR. (2009). Dostupné z: https://www.ema.europa.eu/en/documents/mrl-report/octenidine-dihydrochloride-european-public-mrl-assessment-report-epar-committee-medical-products_en.pdf, vyhledáno 3. 10. 2023.
- 4 Bailey, D. M. – DeGrazia, C. G. – Hoff, S. J., et al.: Bispyridinamines: a new class of topical antimicrobial agents as inhibitors of dental plaque. *J Med Chem*, 1984, 27, s. 1457–1464.
- 5 Ellabib, M. – Ghannoum, M. A. – Whittaker, P. A.: Effects of the pyridinamines octenidine and pirtendine on yeast mitochondrial function. *Biochem Soc Trans*, 1990, 18, s. 342–343.
- 6 Hübner, N. O. – Siebert, J. – Kramer, A.: Octenidine dihydrochloride, a modern antiseptic for skin, mucous membranes and wounds. *Skin Pharmacol Physiol*, 2010, 23, s. 244–258.
- 7 Müller, G. – Kramer, A.: Biocompatibility index of antiseptic agents by parallel assessment of antimicrobial activity and cellular cytotoxicity. *J Antimicrob Chemother*, 2008, 61, s. 1281–1287.
- 8 Koburger, T. – Hübner, N. O. – Braun, M., et al.: Standardized comparison of antiseptic efficacy of triclosan, PVP-iodine, octenidine dihydrochloride, polyhexanide and chlorhexidine digluconate. *J Antimicrob Chemother*, 2010, 65, s. 1712–1719.
- 9 Pitten, F. A. – Kramer, A.: Antimicrobial efficacy of antiseptic mouthrinse solutions. *Eur J Clin Pharmacol*, 1999, 55, s. 95–100.
- 10 Bailey, D. M. – DeGrazia, C. G. – Hoff, S. J., et al.: Bispyridinamines: a new class of topical antimicrobial agents as inhibitors of dental plaque. *J Med Chem*, 1984, 27, s. 1457–1464.
- 11 Köhlein, J. – Rheinbaben, F. V. – Werner, S.: Zur antimikrobiellen und viruziden Wirksamkeit von Octenidin-Lutschtabletten. *Krankenhaushygiene Infektionsverh*, 2016, 38, s. 165–173.
- 12 Smith, R. N. – Andersen, R. N. – Kolenbrander, P. E.: Inhibition of intergeneric coaggregation among oral bacteria by cetylpyridinium chloride, chlorhexidine digluconate and octenidine dihydrochloride. *J Periodontol Res*, 1991, 26, s. 422–428.
- 13 Schmidt, J. – Zyba, V. – Jung, K., et al.: Cytotoxic effects of octenidine mouth rinse on human fibroblasts and epithelial cells – an in vitro study. *Drug Chem Toxicol*, 2016, 39, s. 322–330.
- 14 Grover, V. – Mahendra, J. – Gopalakrishnan, D., et al.: Effect of octenidine mouthwash on plaque, gingivitis, and oral microbial growth: A systematic review. *Clin Exp Dent Res*, 2021, 7, s. 450–464.
- 15 Jockel-Schneider, Y. – Schlagenhauf, U. – Petsos, H., et al.: Impact of 0.1% octenidine mouthwash on plaque re-growth in healthy adults: a multi-center phase 3 randomized clinical trial. *Clin Oral Invest*, 2021, 25, s. 4681–4689.
- 16 Welk, A. – Zahedani, M. – Beyer, C., et al.: Antibacterial and antiplaque efficacy of a commercially available octenidine-containing mouthrinse. *Clin Oral Invest*, 2016, 20, s. 1469–1476.
- 17 de Lucena, J. M. – Decker, E. M. – Walter, C., et al.: Antimicrobial effectiveness of intracanal medicaments on *Enterococcus faecalis*: chlorhexidine versus octenidine. *Int Endod J*, 2013, 46, s. 53–61.
- 18 Gušić, I. – Medić, D. – Radovanović Kanjuh, M., et al.: Treatment of periodontal disease with an octenidine-based antiseptic in HIV-positive patients. *Int J Dent Hyg*, 2016, 14, s. 108–116.
- 19 Smeets, R. – Pfefferle, S. – Büttner, H.: Impact of oral rinsing with octenidine based solution on SARS-CoV-2 loads in saliva of infected patients an exploratory study. *Int J Environ Res Public Health*, 2022, 19, s. 5582.

Význam fixní kombinace paracetamolu s tramadolem v léčbě bolesti – léčba chronické bolesti

doc. MUDr. Jiří Slíva, Ph.D. Ústav farmakologie, 2. a 3. LF UK, Praha

- 1 Smith, H. S.: Potential analgesic mechanisms of acetaminophen. *Pain Physician*, 2009, 12, s. 269–280.
- 2 Jozwiak-Bebenista, M. – Nowak, J. Z.: Paracetamol: mechanism of action, applications and safety concern. *Acta Pol Pharm*, 2014, 71, s. 11–23.
- 3 Stamer, U. M. – Stuber, F.: Codeine and tramadol analgesic efficacy and respiratory effects are influenced by CYP2D6 genotype. *Anaesthesia*, 2007, 62, s. 1294–1295.
- 4 Stamer, U. M. – Musshoff, F. – Kobily, M., et al.: Concentrations of tramadol and O-desmethyl tramadol enantiomers in different CYP2D6 genotypes. *Clin Pharmacol Ther*, 2007, 82, s. 41–47.
- 5 Perrot, S. – Krause, D. – Crozes, P. – Naim, C.: Efficacy and tolerability of paracetamol/tramadol (325 mg/37.5 mg) combination treatment compared with tramadol (50 mg) monotherapy in patients with subacute low back pain: a multicenter, randomized, double-blind, parallel-group, 10-day treatment study. *Clin Ther*, 2006, 28, s. 1592–1606.
- 6 Mullican, W. S. – Lacy, J. R.: Tramadol/acetaminophen combination tablets and codeine/acetaminophen combination capsules for the management of chronic pain: a comparative trial. *Clin Ther*, 2001, 23, s. 1429–1445.
- 7 Rosenthal, N. R. – Silverfield, J. C. – Wu, S. C., et al.: Tramadol/acetaminophen combination tablets for the treatment of pain associated with osteoarthritis flare in an elderly patient population. *J Am Geriatr Soc*, 2004, 52, s. 374–380.
- 8 Silverfield, J. C. – Kamin, M. – Wu, S. C., et al.: Tramadol/acetaminophen combination tablets for the treatment of osteoarthritis flare pain: a multicenter, outpatient, randomized, double-blind, placebo-controlled, parallel-group, add-on study. *Clin Ther*, 2002, 24, s. 282–297.
- 9 Emkey, R. – Rosenthal, N. – Wu, S. C., et al.: Efficacy and safety of tramadol/acetaminophen tablets (Ultracet) as add-on therapy for osteoarthritis pain in subjects receiving a COX-2 nonsteroidal anti-inflammatory drug: a multicenter, randomized, double-blind, placebo-controlled trial. *J Rheumatol*, 2004, 31, s. 150–156.
- 10 Fricke, J. R. Jr. – Karim, R. – Jordan, D. – Rosenthal, N.: A double-blind, single-dose comparison of the analgesic efficacy of tramadol/acetaminophen combination tablets, hydrocodone/acetaminophen combination tablets, and placebo after oral surgery. *Clin Ther*, 2002, 24, s. 953–968.

- 11 Lin, F. S. – Lin, W. Y. – Lai, C. H., et al.: Analgesic efficacy of tramadol/acetaminophen and propoxyphene/acetaminophen for relief of postoperative wound pain. *Acta Anaesthesiol Taiwan*, 2012, 50, s. 49–53.
- 12 Ko, S. H. – Kwon, H. S. – Yu, J. M., et al.: Comparison of the efficacy and safety of tramadol/acetaminophen combination therapy and gabapentin in the treatment of painful diabetic neuropathy. *Diabet Med*, 2010, 27, s. 1033–1040.
- 13 Bennett, R. M. – Kamin, M. – Karim, R. – Rosenthal, N.: Tramadol and acetaminophen combination tablets in the treatment of fibromyalgia pain: a double-blind, randomized, placebo-controlled study. *Am J Med*, 2003, 114, s. 537–545.
- 14 McQuay, H. – Edwards, J.: Meta-analysis of single dose oral tramadol plus acetaminophen in acute postoperative pain. *Eur J Anaesthesiol*, 2003, 28, s. 19–22.
- 15 Edwards, J. E. – McQuay, H. J. – Moore, R. A.: Combination analgesic efficacy: individual patient data meta-analysis of single-dose oral tramadol plus acetaminophen in acute postoperative pain. *J Pain Symptom Manage*, 2002, 23, s. 121–130.
- 16 Filitz, J. – Ihmsen, H. – Gunther, W., et al.: Supra-additive effects of tramadol and acetaminophen in a human pain model. *Pain*, 2008, 136, s. 262–270.
- 17 Medve, R. A. – Wang, J. – Karim, R.: Tramadol and acetaminophen tablets for dental pain. *Anesth Prog*, 2001, 48, s. 79–81.
- 18 Silberstein, S. D. – Freitag, F. G. – Rozen, T. D., et al.: Tramadol/acetaminophen for the treatment of acute migraine pain: findings of a randomized, placebo-controlled trial. *Headache*, 2005, 45, s. 1317–1327.
- 19 Lasko, B. – Levitt, R. J. – Rainsford, K. D., et al.: Extended-release tramadol/paracetamol in moderate-to-severe pain: a randomized, placebo-controlled study in patients with acute low back pain. *Curr Med Res Opin*, 2012, 28, s. 847–857.
- 20 Lee, J. H. – Lee, C. S.: A randomized, double-blind, placebo-controlled, parallel-group study to evaluate the efficacy and safety of the extended-release tramadol hydrochloride/acetaminophen fixed-dose combination tablet for the treatment of chronic low back pain. *Clin Ther*, 2013, 35, s. 1830–1840.
- 21 Tjaderborn, M. – Jonsson, A. K. – Ahlner, J. – Hagg, S.: Tramadol dependence: a survey of spontaneously reported cases in Sweden. *Pharmacoepidemiol Drug Saf*, 2009, 18, s. 1192–1198.
- 22 Radbruch, L. – Glaeske, G. – Grond, S., et al.: Topical review on the abuse and misuse potential of tramadol and tilidine in Germany. *Subst Abuse*, 2013, 34, s. 313–320.
- 23 Park, Y. B. – Ha, C. W. – Cho, S. D., et al.: A randomized study to compare the efficacy and safety of extended-release and immediate-release tramadol HCl/acetaminophen in patients with acute pain following total knee replacement. *Curr Med Res Opin*, 2015, 31, s. 75–84.
- 24 Liedgens, H. – Nuijten, M. J. – Nautrup, B. P.: Economic evaluation of tramadol/paracetamol combination tablets for osteoarthritis pain in the Netherlands. *Clin Drug Investig*, 2005, 25, s. 785–802.
- 25 Vidal, J. – Benito, P. – Manresa, A., et al.: Economic evaluation of tramadol/paracetamol in the management of pain in patients with osteoarthritis in Spain. *Reumatol Clin*, 2011, 7, s. 241–247.

Suplementace hořčíku u diabetiků a u pacientů s inzulinovou rezistencí a prediabetem

MUDr. Jarmila Křížová, Ph.D. III. interní klinika VFN a 1. LF UK, Praha

- 1 Kostov, K.: Effects of magnesium deficiency on mechanisms of insulin resistance in type 2 diabetes: focusing on the processes of insulin secretion and signaling. *Int J Mol Sci*, 2019, 20, s. 1351.
- 2 Dubey, P. – Thakur, V. – Chattopadhyay, M.: Role of minerals and trace elements in diabetes and insulin resistance. *Nutrients*, 2020, 12, s. 1864.
- 3 Piuri, G. – Zocchi, M. – Della Porta, M., et al.: Magnesium in obesity, metabolic syndrome, and type 2 diabetes. *Nutrients*, 2021, 13, s. 320.

Dermatitis dessicativa, dermatóza přicházející s podzimem

MUDr. Veronika Myjavcová Kožní ambulance Chrudim, s. r. o.

- 1 Cristaudo, A. – Francesconi, L., et al.: Efficacy of an emollient dermo-protective cream in the treatment of elderly skin affected by xerosis. *G Ital Dermatol Venereol*, 2015, 150 s. 297–302.
- 2 Chen, Ch.-P. – Hwang, R.-L. – Chang, S.-Y., et al.: Effects of temperature steps on human skin physiology and thermal sensation response. *Fuel and Energy Abstracts*, 2011, 46, s. 2387–2397.
- 3 Engebretsen, K. A. – Johansen, J. D. – Kezic, S., et al.: The effect of environmental humidity and temperature on skin barrier function and dermatitis. *J Eur Acad Dermatol Venereol*, 2016, 30, s. 223–249.
- 4 Hercogová, J., et al.: *Klinická dermatovenerologie*. Praha, Mladá fronta, 2019, s. 153.
- 5 Bologna, J. L. – Jorizzo, J. L. – Rapini, R. P., et al.: *Dermatology*. Mosby Elsevier, 2008.
- 6 Tiplica, G. S., et al.: The regular use of an emollient improves symptoms of atopic dermatitis in children: a randomised controlled study. *J Eur Acad Dermatol Venereol*, 2018, 32, s. 1180–1187.
- 7 Tiplica, G. S., et al.: Prevention of flares in children with atopic dermatitis with regular use of an emollient containing glycerol and paraffin: a randomized controlled study. *Pediatr Dermatol*, 2017, 34, s. 282–228.
- 8 Fluhr, J. W. – Darlenski, R. – Surber, C.: Glycerol and the skin: holistic approach to its origin and functions. *Br J Dermatol*, 2008, 159, s. 23–34.
- 9 Skin and Nail Changes during Cancer Treatment. Dostupné z: <https://www.cancer.gov/about-cancer/treatment/side-effects/skin-nail-changes>, vyhledáno 13. 11. 2023.
- 10 SPC Cyteal kožní tekutina. Revize textu 28. 4. 2022.
- 11 Bednarek, R. S. – Nassereddin, A. – Ramsey, M. L.: *Skin Antiseptics*. Treasure Island (FL), Stat Pearls Publishing, 2023, PMID: 29939630.